

Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö 34/1996 vp

Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 1996 lähettänyt sosiaali- ja terveystoimikuntaan valmistelevalle käsiteltäväksi hallituksen esityksen 173/1996 vp laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 14 päivänä maaliskuuta 1996 valiokuntaan lähettämän ed. Liisa Hyssälän /kesk toivomusaloitteen 167/1996 vp aikuisten hammashuollon korvaamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Arto Niemi sosiaali- ja terveystoimisteriöstä, asiantuntija-hammaslääkäri Leena Tiainen kansaneläkelaitoksesta, erityisasiantuntija Sinikka Huhtala Suomen Kuntaliitosta ja toiminnanjohtaja Atila Samaletdin Suomen Hammaslääkäriliitosta.

Hallituksen esitys ja toivomusaloite

Hallituksen esityksessä ehdotetaan aikuisten järjestelmällisen hammashuollon laajentamisesta sairausvakuutuksen osalta luovuttavaksi väliaikaisesti vuoden 1997 alusta vuoden 1999 loppuun. Voimassa pidettäisiin järjestelmä, joka oli voimassa ennen sairausvakuutuksen muuttamista aikuisten järjestelmällisen hammashuollon kattamiseksi. Vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneillä vakuutetuilla oikeus hammashuollon korvaukseen jatkuisi, samoin kuin rintamaveteraanien oikeus saada korvausta erityislainsäädännön nojalla. Muu aikuisväestö voisi saada hammashuollon korvausta, jos annettu hoito on muun sairauden kuin hammassairauden hoitamiseksi välttämätöntä taikka sädehoidon tai sytostaattihoidon vuoksi tarpeellista.

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu tulemaan käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan vuoden 1997 alusta.

Toivomusaloitteessa 167/1996 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hal-

litus saattaisi voimaan lain aikuisten hammashuollon korvaamisesta sairausvakuutuksen varoin samalla tavoin kuin vuonna 1956 syntyneiden ja sitä nuorempien.

Valiokunnan kannanotot

Hammashuollon korvaamista aikuisväestölle koskevan uudistuksen piti alun perin tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1992. Lainsäädännön voimaantuloa on tästä lähtien lykätty kustannussyistä useaan otteeseen ja viimeksi vuoden 1996 loppuun. Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta on useissa yhteyksissä edellyttänyt lainsäädännön voimaansaattamista pikaisesti ja viimeksi liittänyt mietintöönsä lausuman, jonka mukaan vuoden 1997 talousarvioesityksen yhteydessä tulisi tehdä ehdotus aikuisväestön hammashuollon järjestämisestä, sitä koskevasta korvaus- ja maksujärjestelmästä sekä uudistuksen toteuttamisaikataulusta. Lausumaan liittyy myös se, että huomioon piti ottaa eri näkökohtia, kuten kuntien hammashuoltopalvelujen tehostamismahdollisuus, eri ikäluokkien tasapuolinen kohtelu sekä ne ryhmät, joille suun terveydellä on erityistä merkitystä.

Hallituksen esitys ei täytä miltään osin valiokunnassa valmisteltua eduskunnan hyväksymää lausumaa. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan asiaa on selvittänyt työryhmä, ja asiaan ehdotetaan palattavaksi vasta vuoden 2000 alusta.

Ehkäisevä hoito on yleensä halvinta ja pitkällä aikavälillä tehokkainta. Järjestelmällä on merkitystä myös työkykyä ylläpitävänä toimintana.

Asiantila ei valiokunnan käsityksen mukaan ole tyydyttävä. Tästä syystä valiokunta ehdottaa väliaikaisesti otettavaksi käyttöön järjestelmän, jonka mukaan vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneet voivat saada sairausvakuutuskorvausta hampaiden tutkimuksesta ja siihen liittyvästä ehkäisevästä hoidosta enintään kerran kolmessa

vuodessa. Muilta osin nykyiset hammashuoltojärjestelmät pysyivät voimassa eli vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneiden korvaukset sekä rintamaveteraanien korvaukset säilyisivät nykyisinä.

Vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneille maksetaisiin korvausta hampaiden tutkimuksesta ja siihen liittyvästä hoidosta, josta nykyisen taksan mukaan korvaus olisi 75 prosenttia 157 markasta, kun hoito kestää enintään 20 minuuttia. Järjestelmän toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että korvattava hoito on tosiasiallisesti annettu lain voimaantulon jälkeen.

Kustannukset olisivat noin 20 miljoonaa markkaa vuodessa. Arvio perustuu siihen, että hoitoa annettaisiin joka kolmas vuosi, nykyisin noin 30 prosenttia alle 40-vuotiaista käyttää hyväkseen korvattavan hammashuollon palveluksia ja korvaus perustuisi edellä esitettyyn taksaan. Kansaneläkelaitos voi ilmoituksensa mu-

kaan teknisesti seurata rekistereistään korvausten käyttöä siten, että korvaus maksetaan vain joka kolmannelta täydeltä kalenterivuodelta. Hammaslääkärien määräkään ei anna mahdollisuutta erityisen kasautuneeseen hammashuollon antamiseen.

Vuoden 1997 kustannusten vähentämiseksi valiokunta ehdottaa järjestelmän otettavaksi käyttöön 1.10.1997, jolloin kustannukset ovat kyseisenä vuonna noin viisi miljoonaa markkaa. Lisäksi annetaan asetuksella mahdollisuus säädellä korvausten määrää vuonna 1997.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 b §, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89) ja 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1714/91), sekä

lisätään väliaikaisesti 5 §:ään siitä mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1991 annetulla lailla kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, seuraavasti:

5 §

Mitä 1 momentissa säädetään sairaanhoidon korvaamisesta, sovelletaan vastaavasti hammas-sairauksiin, jos kysymyksessä on muun sairau-
den kuin hammassairauden parantamiseksi vält-
tämätön hoito tai sädehoidon tai sytostaattihoi-
don takia tarpeellinen hammashoito. Hammas-
huollon korvaamisesta sairaanhoitona (poist.)
säädetään 5 b §:ssä.

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään, vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) hammaslääkäri määräämät 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua laitoksessa suoritettua laboratorio- ja röntgentutkimukset;

3) hammaslääkäri määräämät lääkkeet; ja
4) hammaslääkäri, asianmukaisen ammatti-
koulutuksen saaneen henkilön tai vakuutetun
1—3 kohdassa tarkoitettuun hammashuoltoon
liittyvät matkakustannukset.

*Vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneille vakuute-
tuille korvataan hammaslääkäri suorittama suun
ja hampaiden tutkimus ja ennalta ehkäisevä hoito
enintään joka kolmas kalenterivuosi siten kuin ase-
tuksella tarkemmin säädetään.*

Mitä tässä laissa muutoin on säädetty sairaan-
hoidon korvaamisesta, noudatetaan soveltuvin
osin, jollei jäljempänä toisin säädetä, myös 1 ja 2
momentissa tarkoitettuun hammashuoltoon.

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1997 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta
1999. Lain 5 b §:n 2 momentti tulee kuitenkin

voimaan 1 päivänä lokakuuta 1997. Asetuksella 5 b §:n 2 momentin nojalla korvausta vuonna voidaan säätää tarkemmin oikeudesta saada 1997.

Edelleen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että toivomusaloite 167/1996 vp hylät-
täisiin.*

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa /va-r, Hannes Manninen /kesk, Margareta Pietikäinen /r, Maija Rask /sd, Juha Rehula /kesk, Osmo Soininvaara /vihr, Marjatta Vehkaoja /sd ja Marja-Leena Viljamaa /sd.
ovat ottaneet osaa Jouko Skinnari /sd, varapuheenjohtaja Maija Perho /kok ja jäsenet Anne Huotari /vas, Liisa Hyssälä /kesk, Timo Ihamäki /kok, Kari Kantalainen /kok, Mikko Kuoppa

